Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000531

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-03-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вошкулат Яна Вячеславівна
2. Yana V. Voshlulat

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0003-9859-5208

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Медицина

Дата захисту: 29-04-2026

Спеціальність за освітою: Педіатрія

Місце роботи здобувача: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12249

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.29.48, 76.29.48.21

Тема дисертації:

1. Соматична та гінекологічна патологія у жінок в постменопаузі
2. Somatic and Gynecological Pathology in Postmenopausal Women

Реферат:

1. Дисертаційну роботу присвячено вивченню довготривалих ефектів менопаузальної гормональної терапії на соматичне та гінекологічне здоров'я жінок у постменопаузі з урахуванням біомаркерів запального старіння для підвищення ефективності діагностики та обґрунтування персоналізованого підходу до лікування. Постменопаузальний період охоплює близько третини життя жінки та характеризується зростанням ризику серцево-судинних захворювань, остеопорозу та генітоуринарного синдрому менопаузи (Davis S. R., Lambrinoudaki I., Lumsden M., 2015). Менопаузальна гормональна терапія залишається золотим стандартом корекції клімактеричних розладів, проте довготривалі ефекти терапії та механізми їх реалізації через модуляцію запального старіння залишаються недостатньо вивченими. Сучасна концепція запальної реакції відкриває нові перспективи для розуміння патогенезу вікових захворювань та обґрунтування терапевтичних стратегій. Особливої актуальності набуває вивчення довготривалих наслідків застосування

менопаузальної гормональної терапії в реальній клінічній практиці. Більшість існуючих досліджень оцінює ефекти терапії під час її застосування, тоді як віддалені результати після припинення лікування залишаються недостатньо вивченими (Marjoribanks J., Farquhar C., Roberts H., et al., 2017). Це питання має критичне значення для клінічної практики, оскільки тривалість застосування терапії часто обмежується через побоювання щодо довготривалих ризиків (The North American Menopause Society, 2022). Розуміння того, як довго зберігаються протективні ефекти терапії після її припинення, дозволить обґрунтувати оптимальну тривалість лікування та надати жінкам більш точну інформацію щодо очікуваних довготривалих результатів. Результати соціологічних опитувань свідчать про критично низький рівень обізнаності українських жінок щодо менопаузи та можливостей її корекції. За даними окремих досліджень, лише 20–25 % жінок у перименопаузі знають про існування менопаузальної гормональної терапії, при цьому більшість з них має хибні уявлення про її безпечність та ефективність. Понад 50% жінок взагалі не обговорюють симптоми менопаузи зі своїм лікарем, вважаючи їх "нормальним" проявом віку або соромлячись порушувати цю тему. Особливо це стосується генітоуринарних симптомів та сексуальної дисфункції, про які жінки часто замовчують навіть під час візиту до гінеколога (Татарчук Т.Ф., Стівенсон Дж., 2020). Незважаючи на доведену ефективність, застосування менопаузальної гормональної терапії (МГТ) в Україні залишається суттєво нижчим порівняно з країнами Західної Європи. Якщо у Франції та Великій Британії гормональну терапію застосовують 15–20 % жінок у менопаузі, у скандинавських країнах цей показник сягає 25–30 % (Ameye L. et al., 2014); в Україні він не перевищує 3–5 % (Татарчук Т.Ф., Стівенсон Дж., 2020; МОЗ України, 2022). Така разюча різниця не може бути пояснена лише економічними чинниками, адже сучасні препарати для МГТ є доступними за ціною та представлені на українському фармацевтичному ринку. Питання менопаузи та МГТ не завжди достатньо висвітлюються в програмах підготовки лікарів, а післядипломна освіта з цієї тематики не є обов'язковою. Як наслідок, частина лікарів первинної ланки та навіть гінекологів не володіє сучасними знаннями щодо показань, протипоказань та режимів призначення терапії (Parish S.J. et al., 2019; Christianson M.S. et al., 2013; Allen R.H. et al., 2023). Попри наявність Уніфікованого клінічного протоколу «Менопаузальні порушення та інші розлади в перименопаузальному періоді», затвердженого наказом МОЗ України від 17.06.2022 р. № 1039, впровадження його положень у практику залишається недостатнім. Протокол було розроблено на основі рекомендацій Міжнародного товариства з менопаузи та відповідає принципам доказової медицини, проте його існування не вирішує проблеми низької обізнаності лікарів первинної ланки та відсутності системних програм скринінгу остеопорозу й освітніх кампаній для населення. Менопауза досі не розглядається як пріоритет громадського здоров'я, хоча її наслідки — серцевосудинні захворювання, остеопоротичні переломи, зниження працездатності — накладають значний тягар на систему охорони здоров'я та економіку країни. Саме тому питання стану здоров'я жінок в період постменопаузи, зокрема, віддалені наслідки застосування МГТ, є актуальним питанням сучасної гінекології. Мета дослідження — комплексна оцінка впливу менопаузальної гормональної терапії на гінекологічне та соматичне здоров'я жінок у постменопаузі, а також на біомаркери системного запалення як індикатори біологічного старіння.

2. The dissertation examines the long-term effects of menopausal hormone therapy on the somatic and gynecological health of postmenopausal women, incorporating biomarkers of inflammatory aging to improve diagnostic accuracy and support a personalized approach to treatment. The postmenopausal period spans about one-third of a woman's life and is characterized by an increased risk of cardiovascular disease, osteoporosis, and genitourinary syndrome of menopause (Davis S. R., Lambrinoudaki I., Lumsden M., 2015). Menopausal hormone therapy remains the gold standard for treating climacteric disorders. However, the long-term effects of therapy and the mechanisms by which it modulates inflammatory aging remain insufficiently studied. The modern concept of the inflammatory response opens new perspectives for understanding the pathogenesis of age-related diseases and for substantiating therapeutic strategies. Studying the long-term consequences of menopausal hormone therapy in realworld clinical practice is particularly relevant. Most existing studies assess effects during therapy, whereas long-term outcomes after cessation remain poorly understood (Marjoribanks J., Farquhar C., Roberts H., et al., 2017). This issue is critically important for clinical practice because therapy duration is often limited by concerns about long-term risks (The North American Menopause Society, 2022). Understanding how long the

protective effects persist after discontinuation will help substantiate the optimal treatment duration and provide women with more accurate information about expected long-term outcomes. Sociological surveys indicate a critically low level of awareness among Ukrainian women about menopause and its treatment options. According to some studies, only 20–25% of women in perimenopause are aware of menopausal hormone therapy (MHT), and most hold misconceptions about its safety and effectiveness. Over 50% of women do not discuss menopausal symptoms with their doctor at all, considering them a “normal” sign of aging or feeling embarrassed to raise the topic. This is especially true for genitourinary symptoms and sexual dysfunction, which women often withhold even during gynecological visits (Tatarchuk T.F., Stevenson J., 2020). Despite proven effectiveness, MHT use in Ukraine remains significantly lower than in Western European countries. In France and the UK, 15–20% of menopausal women use hormone therapy, and in Scandinavian countries this figure reaches 25–30% (Ameye L. et al., 2014), whereas in Ukraine it does not exceed 3–5% (Tatarchuk T.F., Stevenson J., 2020; Ministry of Health of Ukraine, 2022). Such a striking difference cannot be explained solely by economic factors, since modern MHT drugs are affordable and available on the Ukrainian pharmaceutical market. Issues related to menopause and MHT are not always adequately covered in medical curricula, and postgraduate education on this topic is not mandatory. As a result, some primary care physicians and even gynecologists lack up-to-date knowledge regarding indications, contraindications, and therapy regimens (Parish S.J. et al., 2019; Christianson M.S. et al., 2013; Allen R.H. et al., 2023). Despite the existence of the Unified Clinical Protocol "Menopausal Disorders and Other Disorders in the Perimenopausal Period," approved by the Order of the Ministry of Health of Ukraine dated June 17, 2022, No. 1039, its implementation in practice remains inadequate. The protocol was developed in accordance with the recommendations of the International Menopause Society and adheres to the principles of evidence-based medicine. However, it does not address low awareness among primary care physicians or the absence of systematic osteoporosis screening programs or educational campaigns for the population. Menopause is still not considered a public health priority, although its consequences – cardiovascular diseases, osteoporotic fractures, and reduced work capacity – place a significant burden on the health care system and the country’s economy. Therefore, the issue of women's health during the postmenopausal period, particularly the long-term consequences of MHT, remains highly relevant in modern gynecology. The aim of the study was to provide a comprehensive assessment of the impact of menopausal hormone therapy on the gynecological and somatic health of postmenopausal women, as well as on biomarkers of systemic inflammation that indicate biological aging.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Загородня, О., Вошкулат, Я., & Купчік, Л. (2024). Вплив менопаузальної гормональної терапії на соматичну захворюваність у жінок у період постменопаузи. Репродуктивне здоров’я жінки, (3), 60–67. https://doi.org/10.30841/2708-8731.3.2024.304918
- "Voskhulat YaV, Zagorodnya OS. (2025). Endometrial pathology in postmenopausal women. Ukrainian Journal Health of Woman. 1(176): 54-58. doi: 10.15574/HW.2025.1(176).5458

- Загородня, О., Вошкулат, Я., & Купчік, Л. (2024). Вплив менопаузальної гормональної терапії на соматичну захворюваність у жінок у період постменопаузи. Репродуктивне здоров’я жінки, (3), 60–67. https://doi.org/10.30841/2708-8731.3.2024.304918

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0119U103879

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Загородня Олександра Сергіївна
2. Oleksandra S. Zahorodnia

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0424-8380

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Косей Наталія Василівна
2. Nataliia V. Kosey

Кваліфікація: д.мед.н., с.н.с., 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3085-3285

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державна наукова установа "Центр інноваційних медичних технологій Національної академії наук України"

Код за ЄДРПОУ: 05417590

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коньков Дмитро Геннадійович

2. Dmytro H. Konkov

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3525-4804

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Вінницький національний медичний університет імені М. І. Пирогова

Код за ЄДРПОУ: 02010669

Місцезнаходження: вул. Пирогова, Вінниця, Вінницький р-н., 21018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олешко Віктор Федорович

2. Viktor F. Oleshko

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2493-2892

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Прощенко Ольга Миколаївна

2. Olha M. Proshchenko

Кваліфікація: д.мед.н., доц., 14.01.01

Ідентифікатор ORCID ID: 000-0002-2187-4562

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров`я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Бенюк Василь Олексійович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Бенюк Василь Олексійович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Паливода Роман
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна